

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

**«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ:
ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

LIV навчально-методична конференція ХНМУ

17 березня 2021 року
м. Харків

Харків
ХНМУ
2021

Криворучко І. А., Гончарова Н. М., Тесленко С. М., Дроздова А. Г.
**ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ІНТЕРНІВ
НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЇ № 2 ХАРКІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
НА ЗАСАДАХ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ**

Вступ. Освітній процес – це інтелектуальна та творча діяльність у сфері вищої освіти й науки, що провадиться у вищих навчальних закладах через систему науково-методичних педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження й використання знань, умінь та інших компетентностей осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості. А професійна підготовка спрямована на оволодіння майбутнім спеціалістом певним набором професійних знань, умінь, навичок, формування на цій основі його професійної компетентності. Для вирішення завдань професійної підготовки майбутніх лікарів використовується цілісна система різних видів навчальних занять, які, залежно від їхніх цільових установок, форми організації, використання дидактичних прийомів, можна розподілити на дві групи: теоретичні та практичні. Теоретичні заняття спрямовані на засвоєння студентами системи професійно важливих знань, моральних орієнтирів та етичних норм професійної діяльності. Практичні заняття спрямовані переважно на формування, розвиток, корекцію значущих для професії навичок, умінь, здібностей, дій та поведінки [1, 2].

Якщо брати до уваги хірургічні спеціальності, то тут професійна підготовка майбутніх спеціалістів, а саме інтернатура, має свої особливості, оскільки потрібно більш насичено сформувати навчальну програму та у такий спосіб поєднати теоретичні основи та практичні заняття, щоб майбутні спеціалісти мали можливість оволодіти всім широким спектром знань і маніпуляцій, які будуть необхідні хірургу в його щоденній діяльності. Саме тут на допомогу приходить технологічний підхід до освітнього процесу.

Об'єкт дослідження – процес підготовки майбутніх хірургів на кафедрі хірургії № 2 Харківського національного медичного університету.

Предмет дослідження – методика навчання інтернів на кафедрі хірургії №2 Харківського національного медичного університету на засадах технологічного підходу.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати й розробити методику навчання інтернів на кафедрі хірургії № 2 Харківського національного університету на засадах технологічного підходу.

Завданнями дослідження стало визначення особливості організації та здійснення процесу підготовки майбутніх лікарів на кафе-

дрі хірургії № 2 Харківського національного медичного університету, установлення ступеня розробленості питання застосування технологічного підходу до вищої професійної освіти, обґрунтування та розроблення моделі навчання інтернів за спеціальністю «Хірургія» на засадах технологічного підходу.

Результати та обговорення. Практична підготовка інтернів на кафедрі хірургії № 2 Харківського національного медичного університету здійснюється шляхом проходження ними практики на базі лікувальних закладів згідно з укладеними договорами, що забезпечують практичну підготовку. Метою навчання в інтернатурі за спеціальністю «Хірургія» є підготовка хірурга й визначення рівня його знань та умінь відповідно до кваліфікаційних вимог. Важливим завданням навчання в інтернатурі є поглиблення професійних знань, удосконалення практичних умінь і навичок згідно з нормативними документами МОЗ України, ознайомлення інтернів з останніми досягненнями в хірургії, надання їм допомоги в підготовці до самостійної практичної діяльності.

Обсяг навчальної дисципліни досить великий і тому складно досягти системності, цілісності, наступності у формуванні професійно важливих знань, умінь, навичок, якостей інтернів. Для цього необхідно застосовувати комплекс підходів, відслідковувати результативність застосування окремо кожного з них та взаємозв'язок між ними.

Одним із таких підходів, який ґрунтується на теорії систем і системному підході, теорії діяльності й діяльнісному підході є технологічний підхід в освіті. Особливістю технологічного підходу до навчання є опис технології процесу навчання не через окремі педагогічні категорії, а через діяльність викладача і студентів у навчальному процесі, що спрямовано на досягнення запланованого результату. Ця діяльність містить і мету, і предмет, і засоби, і процес, вона може бути описана як сукупність методів і форм організації навчального процесу на кожному з його етапів.

Слід зважати, що інтерни – це вже не діти, а дорослі й самодостатні особи, хоча й здобувачі освіти. Особливостями «психології дорослих учнів» можна вважати такі: мотивацію навчання з боку інтерна, що накладає відповідальність за навчальний персонал, який мусить за короткий термін із мінімальними витратами часу та засобів дати найкращий результат навчання; зацікавленість інтерна у швидкості та високій якості оволодіння спеціальністю; нетерпимість до зубріння, незрозумілого заучування книжкових істин, бажання бачити результати своєї діяльності з навчання. Ці особливості потребують такого підходу до навчання, коли на першому плані завдання навчити компетентного виконання професійної діяльності

– уміння діяти зі знанням справи, не перевантажуючи інтерна абстрактними теоріями та зайвою інформацією, яка не має виходу в практику [2–4].

Усі навчальні заняття, зокрема семінарські заняття з хірургії, пов'язані між собою за назвою, структурою, функціями, що простежується через їхні цілі, зміст, дидактичний інструментарій. Стратегічні цілі, які формулюються на весь період підготовки хірурга, уособлюють головні вимоги до нього з боку суспільства й працевластця, відображаються в головних освітніх документах, шляхом диференціації утворюють цілу низку цілей більш низького рівня – тактичних. Цілі, реалізуючись, отримують форму результатів, які так само є пов'язаними між собою. Крім того, відповідно до цілей здійснюється вибір змісту навчання і дидактичного інструментарію. Отже, як цілі та результат, так само виявляються пов'язаними між собою зміст, методи, форми й засоби навчання.

Цілеспрямованість навчального процесу – головна ознака реалізації технологічного підходу до освіти в хірургії. Друга ознака – єдність усіх елементів навчального процесу та орієнтування їх на отримання запрограмованого результату. Третя – чітка послідовність дій викладача й інтернів, спрямована на реалізацію поставлених завдань. Четверта – орієнтування викладача в способах конструювання й подання змісту, виборі дидактичного інструментарію на особистість інтерна. П'ята умова – обов'язковість діагностичних процедур.

Структуру рекомендацій щодо проведення семінарських занять на кафедрі хірургії № 2 Харківського національного медичного університету становлять навчальна мета заняття; професійно орієнтована мета; теми реферативних повідомлень; короткий зміст заняття; напрямки дискусії.

Висновки. Можна зробити висновок, що цілеспрямованість навчального процесу – головна ознака реалізації технологічного підходу до освіти в хірургії.

Новизна отриманих результатів – удосконалено дидактичний інструментарій підготовки майбутніх лікарів в інтернатурі за спеціальністю «Хірургія».

Теоретичне значення – уточнено процесуально-методичні дії викладачів під час навчання інтернів на кафедрі хірургії № 2 Харківського національного медичного університету на засадах технологічного підходу.

Практичне значення – підготовку майбутніх лікарів в інтернатурі за спеціальністю «Хірургія» організовано на засадах технологічного підходу.

Перспективи подальших досліджень. Упродовж останнього року, внаслідок складної ситуації в Україні через захворюваність на COVID-19, у навчальному процесі інтернів з хірургічних спеціальностей виникає низка труднощів і змін з метою забезпечення адекватної практичної підготовки в умовах пандемії із застосуванням усіх протиепідемічних заходів. На наш погляд, перспективними є подальші пошуки в цьому напрямку.

Література

1. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи: підручник / В. П. Головенкін. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – С. 15–29. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogu_2019.pdf
2. Лихачев Б.Т. Педагогика: Курс лекцій / Учеб. пособие для студентов педагог. учеб. заведений ИПК и ФПК. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Юрайт, 2000. – 523с.
3. Мосіяшенко В. Микола Іванович Пирогов / В. Мосіяшенко // Історія педагогіки України в особах. – Суми. – 2005. – С. 61–64.
4. Тичинська Н. До питання щодо формування педагогічної концепції М.І.Пирогова / Н. Тичинська // Молодь і ринок. – 2010. – № 5 (64). – С. 142–145.

Криворучко І. А., Фірсик Т. М.

ДІЛОВА ГРА ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Актуальність. Навчання в медичних ЗВО передбачає вивчення значної кількості не тільки базових теоретичних знань, але й клінічних дисциплін. Успіх навчання майбутніх фахівців полягає в цілеспрямованому, послідовному засвоєнні матеріалу з подальшим ефективним застосуванням його в повсякденній практичній діяльності. У суспільстві існує стереотип, що студент-медик отримує клінічне мислення разом з дипломом про вищу медичну освіту. Проте не існує специфічної дисципліни, яка гарантує отримання студентами клінічного мислення як запоруки успішної кар'єри в сфері медицини. Тому розвиток і формування професійного мислення в студентів стає актуальною проблемою сучасної медичної освіти.

Мета дослідження полягає у визначенні чинників, які перешкоджають формуванню клінічного мислення в студентів, та аналізі ефективності використання ділової гри у формуванні професійного мислення в умовах дистанційного навчання.